

Knjige „Slovenske Matice“ za leto 1905 so sledeče: 1. Anton Knezova knjižnica. XII. zvezek. Uredil Fr. Levac. 2. Prevodi iz svetovne književnosti. II. zvezek. Beneški trgovec. Igrokaz v petih dejanjih. Spisal William Skakespeare, poslovenil Oton Zupančič. 3. Spomini. Spisal dr. Jos. Vošnjak. I. zvezek. 4. Slovenska bibliografija. I. del: Knjige. (1550–1900). Sestavil dr. Franc Simonič. 5. Slovenske narodne pesmi. 9. snopič. Uredil K. Štrekelj. 6. Zbornik znanstvenih in poučnih spisov. VII. zvezek. Uredil L. Pintar. 7. Letopis „Slovenske Matice“ za leto 1905. Sestavil in uredil Evgen Lah.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za navadno leto 1906. Izdalo in založilo vodstvo. Cena koledarju, ki nadomešča obenem nekdanji „Vestnik“, je 1 K 20 h. Ker se vodstvo nadeja primerne dohodka od razprodaje koledarja, ga bo gotovo naše občinstvo pridno kupovalo, tem bolj, ker se nahajajo v njem trije zanimivi, na našega Prešerna nanašajoči se spisi, ki so jih spisali društveni predsednik mnsgr. Tomo Zupan, g. Ivan Vrhovnik in g. I. Pobiljšar.

Slovensko-Amerikanski koledar. 1906. Izdalo in založilo uredništvo: „Glas Naroda“. XII. letnik. New York. Cena 30 centov. Ta koledar mora zanimati zlasti iz tega vzroka, ker je nekako zrcalo kulturnega življenja ameriških Slovencev. Kaj znamenitega baš ne nudi njegova leposlovna vsebina, a navdajati nas mora z zadovoljstvom že golo dejstvo, da naši prekmorski bratje v trdi borbi za eksistenco sploh še čutijo potrebo po domači dušni hrani in da so sploh med njimi še ljudje, ki pišejo v svojem materinem jeziku. Preprostemu čitatelju, kateremu je namenjen, nudi ta koledar vsekakor mnogo in uverjeni smo, da bi ga narod tudi v stari domovini rad pregledaval in čital.

„**Matica Hrvatska**“ je razposlala za leto 1905 svojim članom sledeče lepe knjige: 1. Hrvatsko kolo. Naučno-književni i umjetnički zbornik. Knjiga I. 2. Savremena Evropa ili karakteristika evropskih država i naroda. Napisao Stjepan Radić. Poučna knjižnica „Matice Hrvatske“. Knjiga XXXI. 3. Evgenij Kumičić: Jelkin Bosiljak. Pripovijest iz istarskoga života. Zabavna knjižnica „Matice Hrvatske“. Svezak CCLXXXVII.—CCLXXXVIII. 4. Vjenceslav Novak: Zapreke. Pripoviest iz savremenoga hrvatskoga života. Zabavna knjižnica „Matice Hrvatske“. Knjiga CCLXXXVII.—CCLXXXIX. — 5. I. Perkovac: Pripoviesti. Iz bojnoga odsjeka. Sa životopisom I. Perkovca od dr. Ivana Zahara i slikom piščevom. Zabavna knjižnica. Svezka CCIC.—CCICII. 6. N. A. Nekrasov: Komu je dobro u Rusiji? Preveo August Harambašić, Slavenska knjižnica. Knjiga trinaesta. 7. A. P. Čehov. Izabrane pripoviesti. Preveo Martin Lovrenčević. Slavenska knjižnica. Knjiga četrnaesta.

Poučno potovanje v Švico je naslov ravnokar izišli knjigi, ki jo je izdala c. kr. kmetijska družba kranjska kot VI. zvezek svoje „Kmetijske knjižnice“ in ki jo je spisal Viljem Rohrman, pristav kranjske kmetijske šole na Grmu. Ker je knjiga zanimivo ter živahno pisana, prepletena z dogodki naših potnikov-rojakov, zato je obenem mikavna in poučna. Dobiva se pri kmetijski družbi v Ljubljani po 1 K s poštnino vred. Denar je z naročilom vred poslati naprej.

Soseda Razumnika govedoreja je naslov VII. zvezku „Kmetijske knjižnice“, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba kranjska. Nemški je spisal knjigo dr. L. Steuert, poslovenil pa jo je g. Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske. Dobiti jo je za 1 K pri kmetijski družbi.

Vladoje Dukat: Slike iz povjesti engleske književnosti. U Zagrebu. Izdala Mat. Hrv. 1904.

Knjigo bi še izdatneje pohvalil, ko bi vedel, da jo potem kdo vzame v roke. — Kajti, kdo se vobče briga za angleško književnost? Pač! V dnevnikih, v revijah čitamo večkrat kak prevod, no, in Shakespeare nam že skoraj ni več Anglež! Kdor bere Scotta, Dickensa, Byrona, Marryata, ta se tudi kaj malo briga za to, da so bili ti možje Angleži. In vedno še nedosežni Robinson — kateri dečak misli na njegov angleški izvirnik (1. izdaja l. 1719)? In moderen kritik, ki se opira na Ruskina, čisto pozabi, da je to Anglež; o starem Carlylu niti ne govorim. — Ko bi tako nekoliko pregledali velike literature in svojo literaturico, bi naleteli zdajpa-zdaj na kakega Angleža in naposled bi nas zanimalo, izvedeti kaj več o možeh in o knjigah, ki so toli slavne, da so prikoračile do nas. V to nam je dobro došla Dukatova knjiga, pisana strokovnjaško in vendar zanimivo, natančna v podatkih in spretno ozaljšana z lepimi prevodi izvirnikov; že zbiranje teh prevodov pomeni kulturno delo.

Ne vem, po kakih virih je pisatelj sestavljal svojo knjigo, ker jih ni — zakaj ne? — navedel; a kjer sem kaj potipal, povsod sem našel natančnost. Morda bi bilo dobro, ko bi se bil pisatelj ravnal še bolj po tendenci, ki leži v naslovu „Slike“, omejevši še nekatere podrobnosti in ne računajoč na — angleške bralce; staro dobo bi n. pr. smel brez škode nad polovico skrajšati. Sicer pa je bolje preveč temeljitosti kakor premalo. — Tudi s splošnega vidika je knjiga važna, kažoč, da ima narod trgovcev literaturo, ki je v več ozirih prva in največja na svetu.

Dr. Jos. Tominšek.

Ante Petravić: Studije i portreti. Zagreb. 1905. — K 3. — Trinajst temeljitih literarnih študij je ponatisnjenih pod gorenjim naslovom. Izraz „študije“ je tu umesten, ker pisatelj sega res zelo v globino in širino; s sigurno roko in z vajenim očesom določuje obzorje pisateljem, ki jim je posvetil svoj trud. To mu je mogoče spričo njegovega obsežnega literarnega znanja v modernih književnostih, posebno v italijanski, a tudi v francoski. — Med članki so nekateri splošno zanimivi, n. pr. „O plagijatu ili književnoj kradji“; za hrvaško slovstvo važne so „Razvitak pjesništva u Dalmaciji od početka 19. vijeka do smrti Pavlinovića i Despota“, monografije o Velimiru Deželiću, o Josipu Milakoviću, o Iovanu Hraniloviću i. dr.

Za Slovence je knjiga pomembna, ker je v njej najobširnejša in najboljša študija o našem — Simonu Gregorčiču (str. 173—193). Študija je res tako spretno pisana in v rezultatih toliko resnična, da bi obžalovali, ker ni pisana v slovenskem jeziku, ko bi ne bila pisana v hrvaškem. Nekateri stavki se glase kakor trdno utemeljene formule: „Gregorčičeva poezija je pretežno patriotska“ (str. 174, 181), „V pepelnični noči“ je Gregorčičeva najlepša rodoljubna pjesma“. Oboje je res! „Gregorčič znade uvijek naći sliku u prirodi, iz koje će on izkresati po koji patriotski motiv“ — res je to. „Ovakvi su pjesnici osobito ljubimci mladosti“ (182); pa ta vdanost domovini, „to neprestano pjevanje o svojoj Sloveniji, doista ne može Gregorčiču podati velikoga mjesta u svjetskoj književnosti —“ tudi to je res. — Da je Slovencem Gregorčič to, kar je Hrvatom Šenoa, to tudi velja, kolikor je sploh mogoče primerjati lirika z romancierjem. — Gregorčič je v patriotskih pesmih optimist, a „u drugim pjesmama, osobito, kada pjeva o životu i vlastitim utiscima i doživljajima“, pesimist, to bi stalo, ako namesto pesimist pravimo: melanholist. Da se Petraviću „pjesme ovoga smjera ne svidjaju onoliko, koliko one patriotske,“ to je pač res, ker avtorju moramo verjeti; a za svojo osebo izjavljam baš nasprotno, da mi ugajajo pesmi te subjektivne smeri še mnogo, mnogo bolj kakor